

Nefrologická starostlivosť a liečba nahrádzajúca funkciu obličiek v Slovenskej republike 2020

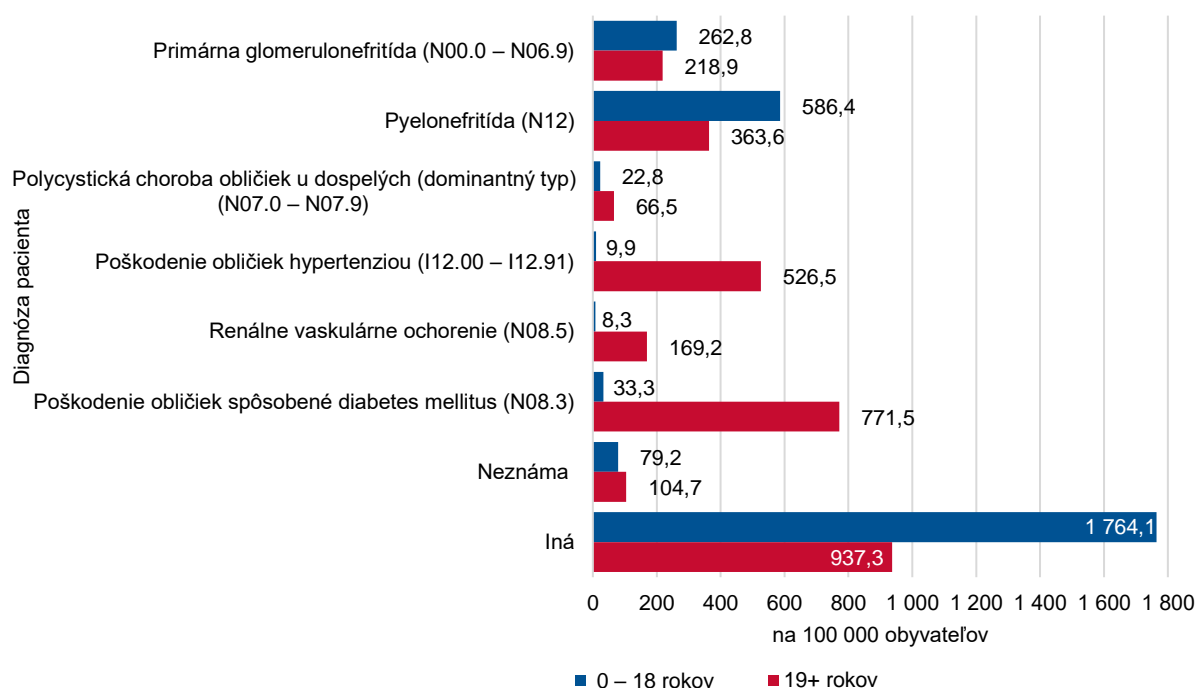
V predkladanej správe sú zhrnuté najvýznamnejšie štatistiky v rámci činnosti nefrologických ambulancií ako aj stacionárov na území SR a sledovaných pacientov s ochoreniami obličiek. Zdrojom údajov sú štatistické zisťovania Ministerstva zdravotníctva SR za príslušný rok, ktoré vychádzajú z Ročného výkazu o činnosti nefrologickej ambulancie **A (MZ SR) 13-01** a Ročného výkazu o činnosti stacionára v odbore nefrológia **T (MZ SR) 2-01**, ktorých zber a spracovanie vykonáva Národné centrum zdravotníckych informácií.

V roku **2020** vykázalo svoju činnosť **155 nefrologických ambulancií** na území Slovenska, pričom ku koncu toho roku evidovali **168 211 pacientov**. Najviac nefrologických pacientov bolo z **Košického kraja** a tvorili **28 737 evidovaných osôb**. Naopak, najmenej nefrologických pacientov spadalo do ambulancie starostlivosti v **Bratislavskom kraji (17 800 osôb)**.

U dospelých pacientov vo veľkej miere prevládali **ochorenia obličiek**, ktoré boli spôsobené **metabolickými** alebo **kardiovaskulárnymi ochoreniami**. Na poškodenia obličiek následkom ochorenia **diabetes mellitus (dg. N08.3)** sa liečilo **33 799 pacientov (771,5 prípadov na 100 000 osôb danej vekovej skupiny)**.

Poškodenie obličiek (dg. I12.00 – I12.91) spôsobené kardiovaskulárnym ochorením - **hypertenziou**, bolo diagnostikované u **23 065 osôb (526,5 prípadov na 100 000 obyvateľov danej vekovej skupiny)**. Na **pyelonefritídu (dg. N12)** sa liečilo **15 929 pacientov (363,6 prípadov na 100 000 obyvateľov danej vekovej skupiny)** (G 1).

G 1 Sledované osoby podľa základnej diagnózy a vekovej skupiny v nefrologických ambulanciách v roku 2020

V publikačných tabuľkových výstupoch (xlsx, ods) je tento graf uvedený pod označením G 9 (hárok G 9)

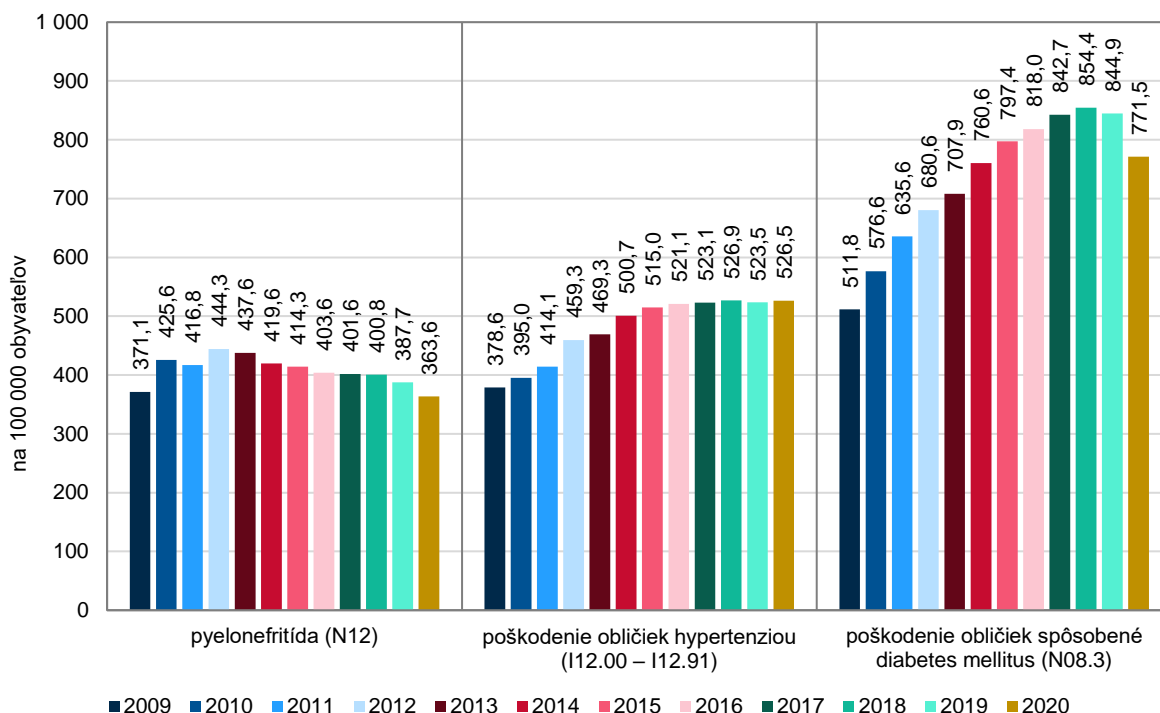
Pacienti v nefrologických ambulanciách, či už **deti** alebo **dospelí**, sa v najvyššej miere liečili na ďalšie bližšie neurčené nefrologické ochorenia, ktoré boli zahrnuté v kategórii **iné**. U **detí od 0 do 18- rokov** to bolo **19 034 pacientov (1 764,1 prípadov)** na 100 000 obyvateľov danej vekovej skupiny). **Dospelí pacienti** vo veku **devätnásť rokov a viac**, tak isto trpeli **inými nefropatiami (41 061 osôb)**; v počte **937,3 prípadov** na 100 000 obyvateľov danej vekovej skupiny).

U detských pacientov do devätnásteho roku života boli diagnostikované tiež **zápalové ochorenia obličiek**. **Pyelonefritída (dg. N12)**, zápalové ochorenie bakteriálneho pôvodu, ktorá patrí medzi tubulointerstiálne nefritídy, bola pozorovaná u **6 327 detských pacientov (586,4 prípadov)** na 100 000 obyvateľov danej vekovej skupiny).

Primárna glomerulonefritída (dg. N00.0 – N06.9) je zápalové ochorenie obličkových glomerulov, ktoré bolo počas roka 2020 diagnostikované u **2 835 detských pacientov (262,8 prípadov)** na 100 000 obyvateľov danej vekovej skupiny).

Pozorovaním vývoja nefrologickej morbidity pri vybraných diagnózach **u dospelých pacientov v rokoch 2009 až 2020** evidujeme najväčší nárast v počte sledovaných osôb pacientov, ktorí sa liečili na **poškodenie obličiek spôsobeným ochorením diabetes mellitus (dg. N08.3)** a to až o **50,7 %** v prepočte na 100 000 obyvateľov. Situácia sa vo vybranom období významne nemenila pri pacientoch sledovaných v súvislosti s **pyelonefritídou (dg. N12)**, kde evidujeme v roku 2020 **pokles vo výške 2 %** oproti roku **2009** v prepočte na 100 000 obyvateľov. (G 2)

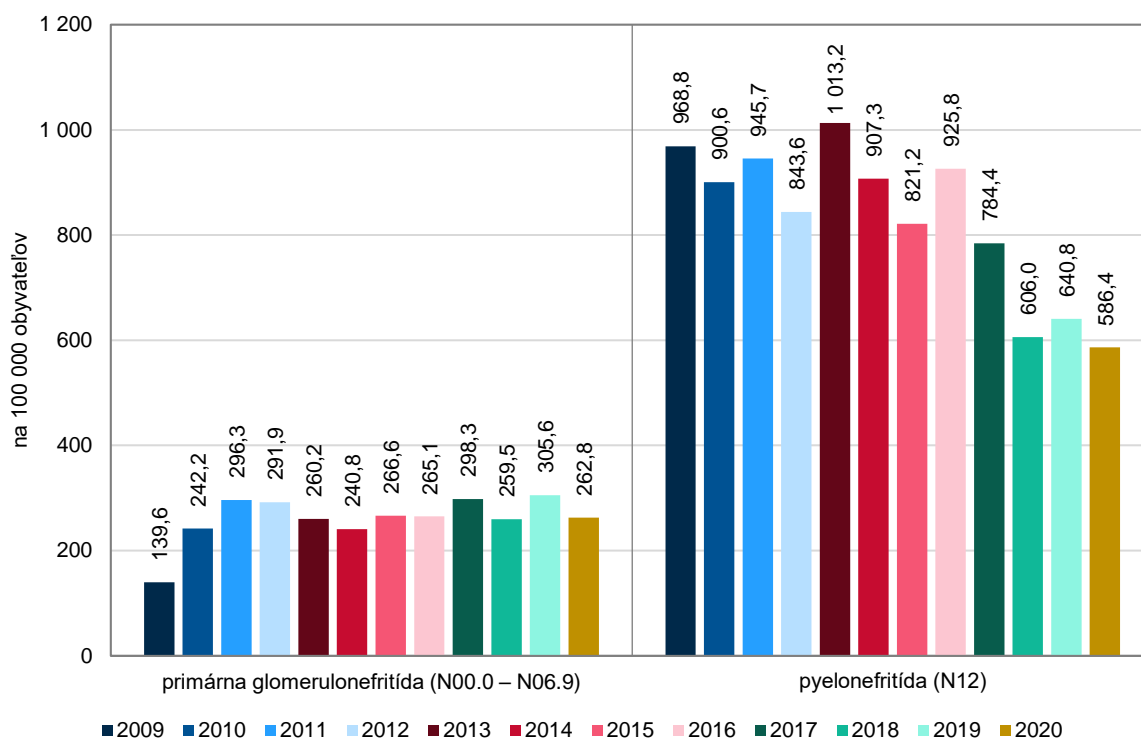
G 2 Vývoj počtu sledovaných osôb vo veku 19 rokov a viac podľa vybraných diagnóz, 2009 – 2020

V publikačných tabuľkových výstupoch (xlsx, ods) je tento graf uvedený pod označením G 2 (hárok G 2)

V prípade **detských pacientov** sú najčastejšie sledovaní pacienti pre ochorenie **pyelonefritída (dg. N12)**. V roku 2020 v porovnaní s rokom 2009 evidujeme pokles sledovaných pacientov o **39,47 %** v prepočte na 100 000 obyvateľov. (G 3)

G 3 Vývoj počtu sledovaných osôb vo veku 0 – 18 rokov podľa vybraných diagnóz, 2009 - 2020

V publikačných tabuľkových výstupoch (xlsx, ods) je tento graf uvedený pod označením G 1 (hárok G 1)

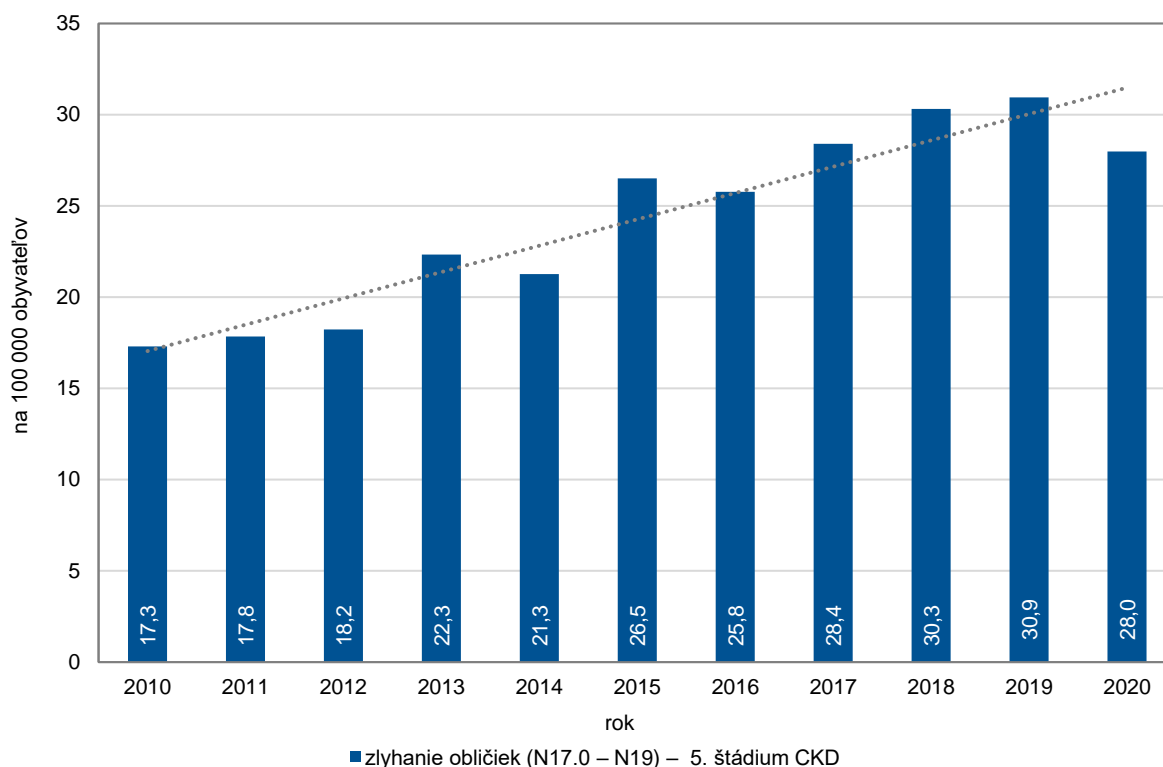
Sledované osoby v nefrologických ambulanciách k 31. 12. 2020, ktoré boli monitorované z dôvodu **glomerulárnych a tubulointersticiálnych chorôb obličiek (dg. N00.0 – N08.8, N10 – N16.8) – 3. a 4. štádium CKD** (chronické ochorenie obličiek) tvorili **38 997 pacientov (714,3 prípadov)** na 100 000 obyvateľov danej vekovej skupiny). Ženy tvorili **20 999** pacientok a **muži** dotvárali zvyšok (**17 998**). V porovnaní s predchádzajúcim rokom **2019** to bolo o **5 184 pacientov** menej.

Ku koncu roku **2020** bolo evidovaných **1 528 osôb** v ambulatnej nefrologickej starostlivosti bez dialyzačného režimu so **zlyhaním obličiek (dg. N17.0 – N19)**, ktoré bolo klasifikované ako **5. štádium CKD**. V tomto prípade išlo o **777 žien** a **751 mužov** s nutnosťou nefrologickej terapie následkom obličkového zlyhania. Najviac osôb so zlyhaním obličiek bolo vo veku **70 až 74- rokov (242 prípadov)**. **Zlyhanie obličiek v 5. štádiu CKD** bolo taktiež zistené **u detí od 0 do 4 rokov**, pričom tvorili **12 prípadov** (7 chlapcov; 5 dievčat).

Chronická choroba obličiek klasifikovaná 5. štádiom CKD v roku **2019** postihovala **30,9 prípadov** na 100 000 obyvateľov Slovenska, zatiaľ čo v roku **2020** to bolo **28 prípadov** na 100 000 obyvateľov Slovenska. Aj napriek poklesu počtu pacientov, dlhodobo pozorujeme stúpajúci trend výskytu tohto ochorenia (G 4).

Náhle zlyhanie obličiek bolo **diagnostikované u 1 864 pacientov** v sledovaní stacionárov, pričom z daného počtu zomrelo **736 osôb**. **Náhle zlyhanie obličiek** následkom **náhleho dočasného zhoršenia CKD** malo **309 pacientov** v stacionároch a z toho **29,4 % (91 osôb)** podľahlo vzniknutým komplikáciám. **Sepsa** alebo aj **septické stavy** boli príčinou **náhleho zlyhania obličiek u 291 osôb v sledovaní stacionára**, pričom **60,8 %** týchto pacientov zomrelo (**177 osôb**).

G 4 Vývoj počtu sledovaných osôb s chronickou chorobou obličiek 5. štádium CKD, 2010 - 2020

V publikačných tabuľkových výstupoch (xlsx, ods) je tento graf uvedený pod označením G 5 (hárok G 4_G 5)

V roku 2020 vykázalo činnosť **77 dialyzačných stacionárov** zabezpečujúcich **998 lôžok** pre pacientov od devätnásteho roku života. **Detský dialyzačný stacionár, ktorý vykázal 4 lôžka pre pacientov do devätnásteho roku života** sa nachádzal len v **Bratislavskom kraji**. Dialyzačné stacionáre sa v danom roku starali o **4 563 pacientov** spadajúcich do režimu **pravidelnej dialyzačnej liečby (PDL)**. **Pravidelná dialyzačná liečba** je postup, ktorý nahrádza funkciu obličiek v prípade, ak dôjde k ich zlyhaniu. **Dialyzačné stacionáre v Košickom kraji** sa starali o najväčšiu skupinu pacientov (**676 osôb**).

Viac ako jedna tretina pacientov (**34,2 %**; v počte **1 560 prípadov**) mala dialyzačnú terapiu indikovanú na základe **chronického poškodenia obličiek**, ktoré spôsobilo ochorenie **diabetes mellitus**. Na základe **primárnej glomerulonefritídy** bolo v režime **PDL 689 pacientov**. **576 pacientov** podstupovalo **PDL** pre **poškodenia obličiek následkom hypertenzie**.

Z celkového počtu pacientov s **PDL (4 563)** v starostlivosti stacionárov, ku koncu roku 2020 bolo **342 osôb** zaradených na transplantačnú čakaciu listinu. V danom roku bola **transplantácia obličky** vykonaná u **120 pacientov**.

Podrobnejšie údaje k tejto téme sú obsiahnuté v štatistických výstupoch zverejnených na http://www.nczisk.sk/Statisticke_vystupy/Tematicke_statisticke_vystupy.